

Wat moet je met stedenbanden en hulp aan het buitenland?

SP-afdelingen houden zich in de regel bezig met 'binnenlandse zaken'. Toch dienen zich in gemeenteraden ook wel eens buitenlandse kwesties aan. Hoe ga je daarmee om? Hoe kom je tot standpunten over buitenlandse hulp en stedenbanden? Volgens P-teammedewerker Johan van den Hout is er geen vast stramien voor: 'Het hangt af van de situatie en de omstandigheden.'

De Rotterdamse SP-fractievoorzitter Chris van Heumen haalde zich onlangs de woede op de hals van burgemeester Opstelten toen hij tegen het voorstel pleitte om een miljoen gulden vrij te maken voor de bouw van een school in Gölcük, een Turkse stad die zwaar werd getroffen door de aardbeving van vorig jaar. Opstelten noemde het SP-bezwaar 'zeer ernstig conservatief' en 'gedateerd'. Ook de andere Rotterdamse partijen namen de SP deze tegenstem niet in dank af. 'In geval van nood leer je je vrienden kennen,' schamperde een CDA'er. Onbegrip alom dus.

Waarom koos Van Heumen in een ogenschijnlijk voor de hand liggende kwestie de moeilijke weg? 'Dit is niet de moeilijke weg,' vindt Van Heumen. 'Dit is de zuivere weg. Kijk, er is een groot verschil tussen ontwikkelingshulp en noodhulp. Die school in Turkije neigt naar ontwikkelingshulp en daarom hebben wij tegen gestemd. Een gemeente moet niet de pretentie hebben om op eigen houtje aan ontwikkelingshulp te doen. Er komt zoveel bij kijken; de gemeente is daar gewoon helemaal niet

op toegerust. Bovendien zijn gemeenten niet opgericht om jaarlijks miljoenen uit te trekken voor ontwikkelingshulp. Ontwikkelingshulp is een zaak van de rijksoverheid; daar is indertijd zelfs een speciaal ministerie voor opgericht. Sinds wanneer moeten gemeenten en zelfs deelgemeenten zich ermee bezig houden?'

Ook voorstellen voor respectievelijk een renteloze lening van een miljoen voor een woningbouwproject in Zuid-Afrika en onderwijs hulp voor Sint-Maarten werden door de Rotterdamse SP om genoemde redenen afgewezen. 'Als de gemeente dan zo nodig aan ontwikkelingshulp wil doen, dan moeten er ook criteria voor komen. Waaraan moeten projecten voldoen en wie beoordeelt dat? En hoe worden de uitgaven gecontroleerd? Want het gaat wel allemaal om belastinggeld,' aldus Van Heumen.

Ook Yorick Haan van de Schiedamse SP vindt ontwikkelingshulp geen taak voor de gemeente. Wel erkent hij, dat de ophef in Rotterdam op een heel ongunstig moment komt. 'Als je nu over Turkije begint, dan komt dat helaas heel rot over. Dat is jammer. Wij deden tijdens de begrotingsdebatten van 1998 een voorstel om de vaste post voor ontwikkelingshulp te schrappen, omdat die post toch niet benut werd. Het voorstel werd door het college overgenomen, zodat de discussie over ontwikkelingshulp in Schiedam gewoon niet aan de orde is.' Is steun aan het buitenland voor een gemeente dan helemaal uit den boze. Zo nee, wanneer moeten SP-fracties dergelijke initiatieven steunen en wanneer niet? Johan van den Hout – fractievoorzitter in Tilburg en buitenlandmedewerker van de Kamerfractie – vindt dat ontwikkelings- c.q. noodhulp door een gemeente grofweg alleen gesteund

moet worden als dit de wil van de bevolking is. 'Als de bevolking het wil, dan moet je dat ook honoreren, zeker in het geval van noodhulp. Anders ontbreekt vaak het draagvlak voor zo'n initiatief.' Toen Rotterdam onlangs overwoog om 30.000 gulden te geven voor de bouw van een school in India, stemde de SP wél voor. Hierbij ging het om een initiatief van Rotterdamse Hindoestanen. Zij hadden 27.000 gulden voor de school ingezameld en hadden de gemeente gevraagd om ook een kleine bijdrage te leveren. 'Dat vind ik een heel andere situatie dan bij die school in Turkije,' legt Chris van Heumen uit. 'Hier ging het echt om een initiatief uit de samenleving, terwijl het bij die Turkse school toch allemaal was aangezwengeld door de

land en Japan toch landen uit de 'Eerste Wereld' zijn. Zeist is een rijke gemeente, dus waarom geen partnership met een plaats of stad in een arm land? Ik heb dus voorgesteld om de mogelijkheden voor stedenbanden in bijvoorbeeld Azië en Afrika te onderzoeken. Daar zijn ze mee aan de slag gegaan.' Ook dook De Jong in de achtergronden van de keuze voor Schotland en Japan. 'Het bleek dat er een uitwisselingsprogramma met een school in Japan was en dat 'de burgemeester er al een keer geweest was'. Schotland was zogenaamd interessant vanwege het feit dat het Lockerbie-proces in Kamp Zeist plaatsvindt. Familieleden van betrokkenen bij die vliegcrash komen wel eens naar Zeist en daarom is het blijkbaar gewenst om 'de banden

gemeente. Dát is het verschil. Bovendien ging het om een kleine bijdrage.' Ook stemde de Rotterdamse SP stemde vlak na de aardbeving in met een voorstel van B & W om een miljoen over te maken voor de slachtoffers. En onlangs stelde Van Heumen voor om een bijdrage ter beschikking te stellen aan organisaties die helpen in Mozambique. 'Dit zijn humanitaire rampen waar acute noodhulp nodig is. Noodhulp hier is een uiting van solidariteit met de mensen daar. Zulke initiatieven worden bovendien ook door de lokale bevolking gedragen.' In Zoetermeer liep de SP afgelopen najaar voorop in een inzamelingsactie voor de slachtoffers van de Turkse aardbeving. De actie, die was gestart door het Turkse SP-raadslid Havva Çinar, bracht 89.000 gulden op en werd gesteund door bedrijfsleven en alle politieke partijen.

Stedenbanden meestal opgezet met verkeerde redenen

Stellen Van den Hout en Van Heumen 'noodhulp' en 'draagvlak onder de plaatselijke bevolking' min of meer als voorwaarde voor gemeentelijke deelname in buitenlandse kwesties, heel wat Nederlandse gemeenten denk daar anders over. Volgens Chris van Heumen komt het idee van gemeenten dat zij aan ontwikkelingshulp moeten doen 'tot uiting in de ongebreidelde groei van het aantal zustersteden en samenwerkingsverbanden'. De gemeente Zeist deed zo'n driekwart jaar geleden een voorstel om onderzoek te laten doen naar samenwerkingsverbanden met plaatsen in Schotland en Japan. Op zich een onschuldig voorstel. Toch stemde de SP tegen. Fractievoorzitter Jeannette de Jong: 'Ik vond het voorstel onzin, omdat Schot-

land met Schotland' aan te trekken. Maar de voorstellen kwamen helemaal niet van de raad. De burgemeester heeft die plaatsen zelf uitgekozen. Pure egotripperij dus,' aldus De Jong.

Volgens Johan van den Hout zijn stedenbanden niet *per definitie* verkeerd. 'Als een stedenband als het ware in ons politieke straatje komt, is er wat voor te zeggen. In de tachtiger jaren zag je bijvoorbeeld dat er na de socialistische revolutie banden met Nicaragua werden aangeknoopt. Maar toen het land daarna een uiterst rechtse regering kreeg, werden die banden niet afgebroken en dat is natuurlijk een kwalijke zaak. Zo'n stedenband is niet meer wenselijk.' In Groningen stelde GroenLinks onlangs voor de stedenband met het Oostenrijkse Graz op te zeggen, vanwege de regeringsdeelname van de FPÖ. De SP-fractie steunde dat voorstel niet. Fractievoorzitter Peter Verschuren: 'Wij hadden eerder al voorgesteld om het aantal stedenbanden fors te saneren. Maar om nu aan de bevolking van Graz het signaal af te geven *wij willen niets meer met jullie te maken hebben*, leek ons verkeerd. Beter is het om – nu de stedenband er toch is – hem te gebruiken om blijk te geven van onze verontrusting over de ontwikkelingen in Oostenrijk. Blijkt dat daar totaal geen begrip voor is, dan kunnen we altijd nog de relatie opzeggen.'

Van den Hout: 'Er is geen vast stramien aan te geven voor hoe een raadsfractie zich tegenover partnersteden moet opstellen. Wel adviseer ik om in ieder geval goed te kijken welk doel de stedenband dient. Als hij vooral interessant is voor het bedrijfsleven en voor de initiatiefnemende wethouder of burgemeester zelf, dan zal het voor de hand liggen dan de SP-fractie ervoor bedankt.' ●

Reactie? Graag!

Ben je van mening dat een Nederlandse gemeente wel een taak heeft om een school te helpen bouwen in Turkije? Of vind je bijvoorbeeld dat de banden met Oostenrijkse steden wel nú doorgesneden moeten worden? Zet je visie kort en helder op papier, en stuur hem naar Spanning.